

Nieuwsbrief

Agrarische Natuurvereniging Oost-Groningen

Jaargang 13 | Editie 2 | juli 2021

ANLb: nieuws

Verlenging contracten

De zesjarige ANLb-contracten lopen dit jaar af. Dit houdt in, dat voor het tussenliggende jaar (2022) de contracten voor één jaar worden verlengd. De verlengingen behouden dezelfde voorwaarden en vergoedingen als de afgelopen zes jaren. Op dit moment worden inlooptdagen georganiseerd voor de kleigebieden. Na de zomer zijn de zandgronden aan de beurt. Tijdens de inlooptdagen worden de wensen van de deelnemers geïnventariseerd. Ook wordt gekeken naar de ligging en de kwaliteit van het beheer.

Overweegt u te stoppen?

Zoals bij u is bekend, wordt er gewerkt met clusters. We weten op dit moment dat ANLb blijft bestaan in de nieuwe GLB-periode. En we gaan ervan uit dat we met clusters blijven werken. Binnen de clusters streven we naar een goede spreiding van pakketten en variatie in beheer. Als er deelnemers zijn die nu al weten dat zij met ANLb willen stoppen (weer een periode van zes jaar), dan kan dit tijdens de inlooptdagen worden doorgegeven.

Voorwaarden ANLb-periode vanaf 2022

De nieuwe GLB-eisen zijn in hoofdlijnen bekend. Ze moeten nog worden uitgewerkt op landelijk niveau. Ook de voorwaarden van de nieuwe ANLb-periode zullen dan bekend worden gemaakt. We hopen komende winter over meer informatie te beschikken.

Maaibeleid 2021 in kruidenrijke akkerranden en vogelakkers

ANOG is sinds vorig jaar in een discussie/meningsverschil verwickeld met RVO over de definitie van 'gewas'. We hebben in februari alle ANOG-leden middels een mail hierover geïnformeerd. De afgelopen maanden hebben er meerdere gesprekken plaatsgevonden met Provincie en RVO. Het is helaas niet gelukt om RVO te overtuigen, dat een kruidenrijk akkermengsel nog steeds voldoet aan de beheereis van 90% gewasbedekking van de beheereenheid wanneer deze op 20 cm. hoogte wordt gemaaid. De discussie loopt nog, maar een oplossing komt voor dit jaar helaas te laat.

Om de kwaliteit van het beheer niet achteruit te laten gaan, heeft ANOG besloten om dit jaar alsnog de mogelijkheid te bieden om kruidenrijke akkerranden onder strikte voorwaarden te maaien tussen 15 juli en 15 augustus. Deelnemers met kruidenrijke akkerranden of vogelakkers zijn hierover geïnformeerd.

In de digitale algemene ledenvergadering van 2 maart zijn drie bestuursleden gekozen. Ingrid Jansen, Gert Sterenborg en Peter Roelfsema zijn toegetreden tot het ANOG-bestuur. In deze nieuwsbrief stellen ze zich kort voor.

Ingrid Jansen

Ik sta hier op de klei van ons akkerbouwbedrijf. Het is weliswaar geen Groningse klei, maar dat maakt mij niet minder gemotiveerd om samen met jullie aan de slag te gaan.' Zo begon ik mijn introductiefilmpje als nieuwe voorzitter van ANOG. Ik ben opgegroeid onder de rook van Breda als dochter van Brabantse varkenshouders. Tegenwoordig woon ik in de Noordoostpolder en heb samen met mijn man een akkerbouwbedrijf. In het dagelijkse leven ben ik directeur van Stichting Stimuland, een plattelandsorganisatie die met name actief is in Oost-Nederland.

Voorzitter

Mijn aanstelling als voorzitter in Oost-Groningen deed dan ook wel wat wenkbrauwen fronsen. Het werk dat ANOG doet, vind ik belangrijk en het gebied spreekt mij aan. Afstand is voor mij minder relevant. Oost-Groningen ken ik uit mijn tijd als voorzitter van NVV, de vakbond voor varkenshouders, en POV, het collectief van varkenshouders. Met regelmaat bezocht ik leden in dit gebied. De mentaliteit van het gebied spreekt mij aan. De boeren zijn recht toe recht aan. Afspraken worden nagekomen. Dat communiceert prettig.

Balans economie ecologie

Het ontwikkelen en stimuleren van natuurinclusieve landbouw wordt steeds relevanter. ANOG kan hier een belangrijke rol in vervullen, zowel met agrarisch natuurbeheer als het doen van vooruitstrevende projecten. Sterker nog, in het vinden van de balans tussen economie en ecologie kunnen de initiatieven van ANOG een verschil maken. Door samen met boeren nieuwe dingen uit te proberen, wordt in de praktijk ontdekt wat wel en niet werkt. Die informatie wordt weer teruggegeven aan beleidsmakers. Juist wanneer agrariërs zelf ontdekken wat werkt, inspireren ze elkaar. Dat is veel beter dan 'topdown' bepalen hoe iets moet.

Het veld in! DAW-project 'Meer kennis, minder gewasbeschermingsmiddelen'

Gelukkig konden we dit seizoen, op gepaste afstand, het veld weer in! Naast de vier veldbijeenkomsten met de deelnemers aan het project, hadden we ook burgers en teeltadviseurs laten zien waar we met elkaar aan werken. En met succes!

Studiegroepen functionele agrobiodiversiteit

Voor dit onderdeel hadden we drie veldbijeenkomsten georganiseerd. Onder leiding van Sigrid Arends van Delphy bespraken we de onderwerpen: natuurlijke plaagbeheersing en 'Integrated Pest Management' (IPM).

Zowel voor als tijdens het seizoen kun je op verschillende manieren besparen op chemische plaagbeheersing. Dit is bijvoorbeeld mogelijk middels rassenkeuze, bouwplanrotatie, schadedrempels te monitoren, en middelenkeuze. Ter ondersteuning hiervan is de IPM Toolbox (www.ipm-toolbox) ontwikkeld. Aan de hand van de IPM Toolbox begeleidt Delphy de deelnemers dit jaar individueel. Door gesprekken te voeren en adviezen op maat te geven, lukt het nog beter de kennis om te zetten in de praktijk!

Studiegroep waterkwaliteit

Sommige sloten in het landbouwgebied worden door ecologen van het waterschap ecologische pareltjes genoemd. De diversiteit in plantensoorten en macrofauna, zoals vissen, watertorren en rugzwemmers, is een maat voor de ecologische waarde van de sloot. Ecologisch beheer (een deel de winter over laten staan) kan een enorme boost zijn voor de biodiversiteit!

Met enthousiasme en toewijding lieten Eelke Schoppers en Paul Hendriks ons, vele voor ons, onbekende slootbewoners zien: de geelgerande watertor, rugzwemmers en bloedzuigertjes!

Studiegroep onkruidbeheersing

Aan de hand van de uitgevoerde monitoring door Louis Bolk Instituut en eigen ervaringen en proeven proberen we met deze groep de teelt van akkerranden verder te professionaliseren. We hebben meer- en eenjarige randen bekeken en een strategie voor bijvoorbeeld bijvoet bedacht.

De gedeelde ervaringen (i.s.m. Agrarische Natuur Drenthe) bundelen we samen en zullen we verder verspreiden.

Ook 'burgers en buitenlui' het veld in

In het kader van 'Heel Groningen Gidst', een initiatief van Natuur- en Milieufederatie Groningen, hebben we een mini-veldexcursie georganiseerd voor belangstellende burgers. En met succes! We hebben laten zien dat de mooie bloeiende akkerranden meerdere functies hebben. Daarnaast hebben we de mensen geïnformeerd over hoe de leden van ANOG werken aan verduurzaming van de gewasbescherming.

Teeltadviseurs

Op het bedrijf van Pieter Dinkla hebben we een veldbijeenkomst bijgewoond met deelnemers van het project en een aantal teeltadviseurs. Iedereen heeft verteld wat er leeft. Maar we hebben ook gesproken over welke kansen we gezamenlijk zien. Conclusie: het is waardevol dit breder en gezamenlijk op te pakken. We gaan hier dan ook zeker een vervolg aan geven.

Afronding GLB pilot Akkerbelt

Velen van jullie horen en lezen er vast al het nodige over het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB), dat vanaf 2023 in werking treedt. In voorbereiding hierop hebben er in de afgelopen twee jaren zeven pilots plaatsgevonden: zes door twintig collectieven, en één door LTO.

Binnen de Akkerbelt hebben we met negen akkerbouwcollectieven samengewerkt. Wat we precies binnen de pilot hebben gedaan, is in de nieuwsbrief van december 2020 uitgebreid aan bod gekomen. 2021 staat in het teken van het bundelen van alle ervaringen van de negen collectieven. We hebben een uitgebreide eindrapportage en een korte folder met de tien aanbevelingen samengesteld voor het ministerie van LNV voor het nieuwe GLB.

De belangrijkste acht in vogelvucht:

1. Een landelijk keuzemenu waaruit door het gebied een regionale selectie wordt gemaakt, lijkt een goede invulling van de ecoregeling. Betrek hierbij de collectieven.
2. Van de 37 ontwikkelde veldmaatregelen zijn een aantal vooral geschikt voor de ecoregeling, het ANLb of beide. Zorg daarom voor een breed samengesteld ecoregelingsmenu en voor een selectieve overlap in maatregelen tussen ecoregeling en ANLb.
3. Een puntensysteem gekoppeld aan de ecoregeling wordt als stimulerend en inzichtelijk ervaren. Belangrijk is de doorontwikkeling en de ruimte voor aanpassingen gedurende GLB. Creëer voldoende speelruimte voor prestatiegerichtte betalingen ('medaillesysteem').
4. Lijnvormige maatregelen (randen, landschapselementen) zijn cruciaal voor ecologische verbindingen. Ze brengen relatief hoge bewerkingskosten met zich mee. Bouw hiervoor extra stimulansen in, zoals een hoge wegingsfactor (bijvoorbeeld een kleinschaligheidstoeslag) en het meetellen van alle niet-productieve elementen in de subsidiabele oppervlakte.
5. Afstemming tussen de ecoregeling en ANLb, en de afstemming met andere gebiedspartijen biedt meerwaarde. Creëer hiervoor mogelijkheden in GLB.
6. Monitoringsmethoden 'Dicht bij de boer', zoals BIMAG voor nachtvlinders, zijn vanuit kennisbevordering waardevol. Investeer hierin en beloon deelname hieraan via het puntensysteem van de ecoregeling.
7. Kennis blijkt een cruciale factor voor een succesvolle vergroening. De collectieven kunnen een belangrijke rol spelen als onafhankelijke kennispartner voor de boeren in hun werkgebied. Erken en bevorder de rol van de collectieven als onafhankelijke 'kennismakelaar'.
8. Van groot belang voor het draagvlak voor vergroening is het opheffen van beleidsmatige belemmeringen of soms zelfs averechtse prikkels, zoals het mestbeleid. Hier kunnen win-win situaties ontstaan.

Op 25 maart hebben we via een online bijeenkomst onze bevindingen aangeboden en toegelicht aan Aard Mulders van het ministerie van LNV. Hiervoor waren alle 130 Akkerbelt deelnemers uitgenodigd. Zij konden vragen stellen. Ook in de afrondende fase van de pilot proberen wij zo veel mogelijk onze input te leveren om de ecoregeling in het nieuwe GLB ecologisch én bedrijfstechnisch van meerwaarde te laten zijn.

Kwartelkoning doet het dit jaar goed in Groningen

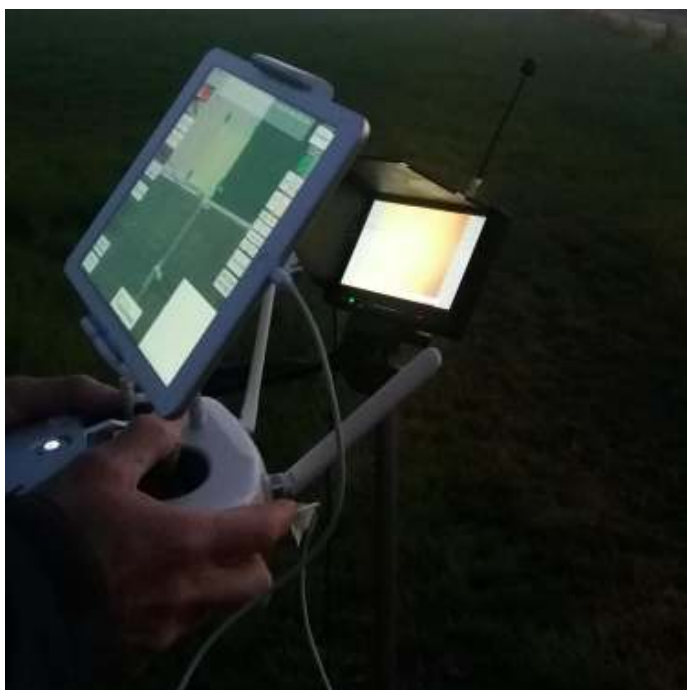
Het is alweer het derde jaar dat ANOG zich inzet om de kwartelkoning te beschermen. Drie jaar geleden is begonnen met de bescherming van de kwartelkoning in agrarisch natuurbeheer door delen luzerne later te maaien. Sinds twee jaar is er ook budget beschikbaar om de kwartelkoning te beschermen in een regulier landbouwgewas, maar door de afwezigheid van de kwartelkoning in de afgelopen jaren is hier geen gebruik van gemaakt. Dit jaar echter wel en met succes!

Na het eerste landelijke simultaan telweekend (begin juni) bleken er al enkele roepende mannetjes in het Oldambt aanwezig te zijn. Vergeleken met voorgaande jaren was dit een goed resultaat. De afgelopen jaren was het namelijk heel stil tijdens de eerste telronde. Vele vrijwilligers zijn 's avond in het veld gebleven om te luisteren. In de avonduren ontvingen we veel meldingen van roepende kwartelkoningen. Een aantal zaten veilig in het agrarisch natuurbeheer. Ook in de gangbare gewassen, zoals wintertarwe en luzerne, zaten een aantal kwartelkoningen verscholen.

Dronevlucht

Met behulp van het kwartelkoningproject konden de vogels in de luzerne worden beschermd. Een deel van het luzerne was in overleg met de akkerbouwer en Grasdrogerij niet gemaaid. Met een drone was het mogelijk om de exacte locatie van de vogels vast te stellen.

Middels twee dronevluchten konden we drie broedende vogels in het luzerne perceel waarnemen. Een deel van het perceel, waarin de drie broedende vogels zaten, was niet gemaaid. Dit staat er nog steeds. We hopen dat, dankzij de vrijwilligers en betrokkenen, de jongen groot mogen worden.

Oldambt 30 roepplekken

In de laatste kwartelkoning Crex-nieuwsbrief van Sovon was gemeld dat er landelijk 72 roepplekken waren vastgelegd. In de Drentse beekdalten waren 15 roepplekken gemeld en in Oldambt 30 plekken. Dit is bijna twee derde van het landelijk totaal. Deze aantallen zijn veel beter dan de afgelopen twee jaren. Het is opvallend dat dit jaar de aankomst en de nieuwe vestigingen veel later zijn. Ook gaan de vogels veel langer door met roepen. Bij Sovon worden nog steeds nieuwe waarnemingen gemeld. Actuele informatie over de kwartelkoning is te vinden op de website van Sovon.

Ik ben **Gert Sterenberg** (30) en woon samen met mijn vrouw en drie kinderen in Onstwedde. Na mijn studie in Wageningen ben ik samen met mijn ouders in maatschap gegaan. We hebben een gemengd bedrijf met gangbare akkerbouw, vleeskuikens en particulier natuurbeheer waar we biologisch gras en granen telen. Op ons bedrijf hebben we een veenkoloniaal bouwplan met zetmeelaardappelen, suikerbieten, granen met o.a. wintertarwe voor de kippen, en uien.

Precisielandbouw

We zijn actief betrokken bij het Nationale Proeftuin PrecisieLandbouw. Om precisietechnieken uit te voeren, zoeken we uit wat rendabele en effectieve manieren zijn. Maar we kijken ook hoe deze technieken voor de meerderheid van de telers zijn toe te passen. Kijk vooral op mijn Twitteraccount (@gertsterenberg) hoe we de verschillende technieken inzetten op ons bedrijf.

Naast mijn werkzaamheden op het bedrijf ben ik parttime werkzaam bij Dacom. Hier ben ik verantwoordelijk voor de verschillende adviesdiensten. Ik adviseer onder andere over schimmelziekte en irrigatie.

Enthousiasme

Het afgelopen jaar heb ik al mee mogen draaien in het bestuur. Ik ben onder de indruk van het enthousiasme van de hele organisatie. Door alles wat er op ons, als telers, af komt, denk ik dat ANOG op het gebied van het nieuwe GLB, duurzaamheid en biodiversiteit nu relevanter is dan ooit.

Met mijn kennis en ervaring met het werken met zandgrond op ons bedrijf kan ik op verschillende manieren mijn steentje bijdragen. Daarnaast heb ik kennis op het gebied van data en precisielandbouw. Dit kan van pas komen in het versimpelen van processen en om meerwaarde te halen uit de gegevens die we al hebben verzameld.

Innovatiedag van Innovatie Veenkoloniën en onderzoeksprojecten in het kader van Innovaties Biodiversiteit Veenkoloniën.

Op proefboerderij 't Kompas in Valthermond liggen drie onderzoeksprojecten waar ANOG medeverantwoordelijk voor is. In het kader van het POP-project Innovaties Biodiversiteit Veenkoloniën, gefinancierd door provincies en EU, onderzoeken we hoe we de biodiversiteit in groenbemesters, strokenteelt en de wijken kunnen vergroten met als randvoorwaarde dat het de akkerbouwer iets oplevert.

Op de innovatiedag van Innovatie Veenkoloniën is aandacht besteed aan twee van deze projecten: de wijken en de strokenteelt.

Hoe kunnen we de wijken, taluds en teeltvrije zones inzetten om de biodiversiteit te vergroten?

Hoe en wanneer moeten we de wijk en de taluds schonen? Moeten we het maaisel afvoeren en composteren voor eigen gebruik of kunnen we het laten liggen? Welk type randen (bufferstroken of fabranden) en wanneer (voorjaar of najaar) moeten we inzaaien? Allemaal vragen waarop we een antwoord proberen te krijgen.

Vergoeding

Nog een belangrijke vraag: Kan de teler een vergoeding krijgen voor dit soort activiteiten?

Valt het onder de ecoregeling voor GLB? Past het binnen ANLb? Kunnen we ook een vergoeding voor taluds en de wijken bedingen? Dit project lijkt kansrijk voor zowel de biodiversiteit als de akkerbouwer.

De strokenteelt is gefinancierd door de provincies. Een klein onderdeel valt onder het biodiversiteitsproject, namelijk de biodiversiteitstellingen in de stroken ten opzichte van de monocultuur. Stel dat de strokenteelt aanslaat in de Veenkoloniën. Is dat dan ook vanuit het biodiversiteitsperspectief een aanrader? Moet je dit systeem ook vanuit dit perspectief stimuleren of moeten andere aspecten de doorslag geven?

Antwoorden

Op al deze vragen hopen we gedurende het project antwoord op te krijgen en de cijfers over een half jaar te kunnen presenteren. Voor als nog is de looptijd van dit biodiversiteitsproject slechts twee jaar. Misschien kunnen we voor enkele onderdelen nog financiering ontvangen om de proeven te verlengen.

Voor een uitgebreidere beschrijving van deze projecten kunt u ook op www.innovatieveenkoloniën.nl/projecten kijken.

Peter Roelfsema

Eind 2020 werd ik benaderd of ik belangstelling zou hebben om in het bestuur van ANOG zitting te nemen. Op dat moment was ik nog werkzaam voor de provincie Groningen. Als projectleider natuurinclusieve landbouw had ik veelvuldig contact met ANOG. Ik had dan ook al kennisgemaakt met de organisatie, zowel het bestuur als de werkorganisatie. Ook de impact van ANOG als agrarisch collectief op agrarisch natuur- en landschapsbeheer was mij niet onbekend. Dat gaf mij het volste vertrouwen voor een goede rolvervulling als bestuurslid.

Achtergrond

Even iets meer achtergrond over mijn persoon. Na mijn agrarische opleiding ben ik vanaf 1980 tot en met 2018 werkzaam geweest bij de agrarische dienst van Suiker Unie, het huidige Cosun Beet Company (CBC). Door diverse wisselingen in het werkgebied heb ik ervaring en netwerken weten op te bouwen in de drie noordelijke provincies. De werkzaamheden lagen op het terrein van de teelt tot en met de logistieke organisatie van de bietencampagne. Al met al een zeer boeiende en intensieve periode die ik in 2018 heb afgesloten. Daarna ben ik 2,5 jaar actief geweest voor de provincie Groningen.

Uitdagingen

Ontwikkelingen in het landelijk gebied, en dan vooral de rol van de landbouw daarin, hebben mij altijd geïnteresseerd. Hoe positioneer je je als agrarische sector in de rol(len), die van je wordt gevraagd? Welk effect heeft dat op het verdienvermogen als geheel? Maar ook, hoe pas je de kennis op het gebied van ANLb en natuurinclusieve landbouw toe? Maak je dit ondersteunend aan jouw landbouwteeltsysteem? Voldoende uitdagingen voor de toekomst. Ik hoop daar, samen met alle betrokkenen bij ANOG, het maximale voor de sector uit te halen.

Colofon

Dit is een uitgave van ANOG

Lageweg 14c
9698 BN Wedde

t. 0597-726966
e. info@anog.nl
i. www.anog.nl

Toekomst van boerderij en bodem

Begin mei kregen we van SNN bericht dat onze projectaanvraag voor het project “Toekomst van boerderij en bodem” was goedgekeurd. Deze aanvraag bestond uit drie onderdelen: Regeneratieve landbouw Noordoost-Groningen, een studie naar de opzet van een boerderij van de toekomst voor de Veenkoloniën en als derde onderdeel het creëren van mogelijkheden voor Innovatie Veenkoloniën.

In het project *Regeneratieve Landbouw* gaan zeven akkerbouwers uit de Veenkoloniën en Westerwolde samen binnen hun bedrijfsvoering werken aan ontwikkeling van een nieuw, robuust en duurzaam teeltsysteem vanuit en voor de praktijk gefocust op bodemherstel.

Bottom-up

Voor de aanlevering van kennis en ondersteuning betreft de groep waar en wanneer nodig experts bij *on-farm* onderzoek en praktijktests. Door in samenwerking proefondervindelijke ('bottom-up') kennis op te doen over 'goede bodempraktijken' en andere concepten, die passen binnen een natuurinclusieve en kringloopgerichte manier van werken (en deze kennis te verspreiden), worden tijdens en na dit project sectorbreed handvaten aangereikt. Op deze manier worden vele collega-akkerbouwers gestimuleerd en geholpen om de transitie te realiseren van NPK-denken en -doen naar systeemdenken en -doen.

Bodemleven

Het uitgangspunt bij dit projectonderdeel: de bodem is ons belangrijkste productiemiddel voor zowel landbouwproductie als de productie van biodiversiteit. Enkele vragen die we proberen te beantwoorden in dit project zijn: Hoe kunnen we het bodemleven weer activeren? Hoe kunnen we een natuurlijk evenwicht creëren in de bodem zowel een evenwicht op niveau van het bodemleven als tussen biologie-chemie en fysieke omstandigheden? Wat moeten we doen en wat moeten we absoluut niet doen? Genoeg vragen. Nu proberen enkele antwoorden te vinden.

